

## ડેટાનો ઉપયોગ શું થઈ શકે?

વાચકને સામાન્ય રીતે પ્રશ્ન થાય કે સ્ટેટ વોટર ડેટા સેંટરમાં વર્ષ 1969 થી શરૂ કરીને વર્ષ 200૯ સુધીના આટલા બધા વર્ષોના હાઇડ્રોલોજિકલ ડેટાનો શું ઉપયોગ થતો હશે? આ પ્રશ્ન બહુ જ સ્વાભાવિક છે. આ સાથે બીજો પ્રશ્ન પણ થાય કે આ ડેટાનો ઉપયોગ કોણ કરતું હશે?

આ પ્રશ્નોનું સમાધાન નીચેની વિગતો પરથી જરૂર થશે.

આ હાઇડ્રોલોજિકલ ડેટાનો ઉપયોગ અત્યાર સુધીમાં નીચે મુજબના હેતુઓ માટે રાજ્ય તથા કેન્દ્ર સરકારના જુદા જુદા વિભાગોની કચેરીઓ તેમજ જાહેર સાહસોની કચેરીઓ, શૈક્ષણિક સંસ્થાઓના સ્નાતક,અનુસ્નાતક પી.એચ. ડી. નો કે સંશોધન અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓ, પ્રોફેસરો, ખાનગી સંસ્થાઓ, કોન્ટ્રાક્ટરો, તજજ્ઞો દ્વારા કરવામાં આવેલ છે.

1. સિંચાઈ યોજનાના આલેખન માટે પુર નિયંત્રણ અને તેની આગાહીના અભ્યાસ માટે
2. ભુગર્ભ જળ સંચય માટેની યોજનાના આયોજનમાં અને અંદાજ માટે
3. કમાંડ એરિયાના વિકાસ અંગેના અહેવાલ તૈયાર કરવા માટે
4. પસ્ચિમ રેલ્વેના કેટલીક યોજનાના આયોજનમાં અને અંદાજ માટે
5. કુડ ઓઇલ પાઇપલાઇન યોજના માં હવાની ગુણવત્તા અંગેના મોનીટરીંગ માટે જિઓટેકનિકલ સંશોધન અને હાઇડ્રોલોજિકલ સર્વેક્ષણમાં
6. નદી નાળા પર આવતા પુલો, કલ્વર્ટ, અને બીજા કોસ ડ્રેનેજ વર્ક્સના આલેખન માટે
7. અગાઉ બાંધવામાં આવેલા જુદા જુદા પ્રકારના હાઇડ્રોલોજિકલ સ્ટ્રક્ચરોની સમીક્ષા માટે આયોજનમાં પાણીની ઉપલબ્ધતા નક્કી કરવા માટે
8. પાણીના પ્રદૂષણ નિયંત્રણના અભ્યાસ માટે
9. પાણીના પુર અને સેડીમેન્ટેશન અંગેના અભ્યાસ માટે
10. ખેતીના વિકાસ માટે પાકને પાણીની જરૂરિયાત નક્કી કરવામાટે
11. મત્સ્યોદ્યોગના વિકાસ માટે
12. કોન્ટ્રાક્ટમાં ઉભા થયેલ વિખવાદો માં દાવાના સમર્થન માટે
13. ડ્રેનેજ અને સ્ટોર્મ વોટર પાઇપલાઇનના આયોજનમાં

આ સાથે આ હાઇડ્રોલોજિકલ ડેટાનો ઉપયોગ કેવી રીતે અને કોના દ્વારા કરવામાં આવેલ છે તેના કેટલાક ઉદાહરણો નીચે મુજબ છે.

આ સાથે આ હાઇડ્રોલોજીકલ ડેટાનો ઉપયોગ કેવી રીતે અને કોના ધ્વારા કરવામાં આવેલ છે તેના કેટલાક ઉદાહરણો નીચે મુજબ છે.

હવામાન તથા વરસાદના આંકડાની ઉપયોગીતા :-

- વોટર રીસોર્સિંગ મેનેજમેન્ટ ઇન્સ્ટીટ્યુટ (એમ.એસ.યુનિવર્સિટી, વડોદરા ) નિરમા એન્જીનીયરીંગ ઇન્સ્ટીટ્યુટ. અમદાવાદ, એલ.ડી. એન્જિનિયરિંગ કોલેજ, અમદાવાદ તથા વીસ્વકર્મા એન્જિનિયરિંગ કોલેજ, વલ્લભવિધાનગર ધ્વારા તેમના વિદ્યાર્થીઓ ધ્વારા જુદા જુદા વિષયમાં ઉચ્ચ અભ્યાસ માટે ડેટાનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.
- ગુજરાત રાજ્ય આપત્તિ અને વ્યવાસ્થપન સંસ્થા ધ્વારા રાજ્યના અગત્યના ચાર શહેર જેવા કે ,સુરત, વડોદરા, અમદાવાદ, અને રાજકોટ માટે પૂરથી શું નુકશાન થઈ શકે તે અંગેના અભ્યાસ માટે ડેટાનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

- દેસાઇ કુટ અને વેજીટેશન પ્રાઇવેટ લીમીટેડ ઝૂઘડીયા ધ્વારા ઝૂઘડીયા વિસ્તારમાં ૧૧૦ એકરમાં કેળાના પાકના ઉત્પાદન માટે પ્લાન્ટેશન કરવાનું હોઇ ઝૂઘડીયા વિસ્તારના હવામાન મથકના આંકડાનો ઉપયોગ કરવામાં આવેલ છે
- એમ.એન.કોલેજ ઓફ વિસનગર-તારંગાના જંગલમાં વસતાં ઉલ્વધારી પ્રાણીઓના અનુકુલનો અને તેમના સ્થાયીપણા પર આબોહવાની અસર માટે સદર . વિસ્તારના હવામાન મથકના આંકડાનો ઉપયોગ કરવામાં આવેલ છે
- શ્રી વિવેકાનંદ રીસર્ચ એન્ડ ટેઇનિંગ ઇન્સ્ટીટ્યુટ. માંડવી- કચ્છ ધ્વારા કચ્છ વિસ્તારમાં ડ્રીપ ઇરીગેશન માટે વરસાદના તથા હવામાન આંકડાનો ઉપયોગ કરવામાં આવેલ છે
- ગુજરાત રાજ્ય ગ્રામ વિકાસ નિગમ લિ. અમદાવાદ ધ્વારા સાંબરકાંઠા જિલ્લામાં વોટર શેડ યોજનાની કામગીરી માટે વરસાદના આંકડાની માહિતિનો ઉપયોગ કરવામાં આવેલ છે
- જુનાગઢ એગ્રીકલ્ચર.યુનિવર્સિટી, જુનાગઢ ધ્વારા બગોદરા. વિસાવદર અને ભેંસાણમાં રીમોટ સેન્સિંગ અને જી.આઇ.એસ.ની મદદથી વોટર શેડ નું મેનેજમેન્ટ અને ડેવલપીંગ ની કામગીરી માટે વરસાદ તથા હવામાનના આંકડાનો ઉપયોગ કરવામાં આવેલ છે
- ભાવનગર ખાતે આવેલ સેન્ટલ સોલ્ટ ઇન્સ્ટીટ્યુટ ધ્વારા બાયો ફ્યુઅલ માટે બગડ વિસ્તારમાં રતન જ્યોતના ઉત્પાદન માટે હવામાનના આંકડાનો ઉપયોગ કરવામાં આવેલ છે.
- ગુજરાત પશુધન વિકાસ બોર્ડ, ગાંધીનગર ધ્વારા પાટણ મુકામે ફોઝન સીમેન્ટ સ્ટેશનની સ્થાપના કરવા માટે ટેમ્પરેચર તથા હ્યુમીડિટી ડેટાની માંગણી કરવામાં આવેલ છે.

#### પાણીના પ્રવાહના આંકડાની ઉપયોગિતા :-

- કાર્યપાલક ઇજનેરશ્રી જુનાગઢ સિંચાઇ યોજના, જુનાગઢ ધ્વારા ટિકર વિયર જળસંપત્તિ યોજના માટે તથા ચેકડેમના કામ માટે પાણીના પ્રવાહના આંકડાનો ઉપયોગ કરવામાં આવેલ છે.
- શ્રી રામ નિવાસ ફાર્મ મોટી શીંહોલી, ગાંધીનગર ધ્વારા નવી ફેક્ટરી નાંખવા માટે વરસાદના આંકડાનો ઉપયોગ કરવામાં આવેલ છે.
- કાર્યપાલક ઇજનેરશ્રી ઉત્તર ગુજરાત વિદ્યુત વિભાગ, , ગાંધીનગર ધ્વારા વિદ્યુતના ઉપયોગ તથા પુશ્ચકરણ માટે વરસાદના આંકડાનો ઉપયોગ કરવામાં આવેલ છે
- કાર્યપાલક ઇજનેરશ્રી બનાસકાંઠા પંચાયત સિંચાઇ વિભાગ , પાલનપુર ધ્વારા લઘુ સિંચાઇ યોજનાના પુનઃ સ્થાપન માટે પાણીના પ્રવાહના આંકડાનો ઉપયોગ કરવામાં આવેલ છે